

## **Takarékos módi. Néprajzi kiállítás a környezetbarát tárgyhasználatról** – szakmai beszámoló –

A megvalósulás ideje: 2024. június 21- 2024. október 6.

A megvalósulás helyszíne: Ferenczy Múzeumi Centrum, Szentendre terem  
2000 Szentendre, Kossuth Lajos utca 5.

Kurátor: Sz. Tóth Judit

A kiállítás létrejöttét több éve tartó anyaggyűjtés előzte meg térségünk településein, a megkopott, javított, újra használhatóvá tett tárgyak ugyanis alig szerepelnek a közgyűjteményekben. Megtalálásukban, történetük megismerésében magánemberek, helyi közösségek, valamint a közösségi média felületei segítettek. A kiállítás a Ferenczy Múzeumi Centrum gyűjteményi anyaga mellett a Hatvany Lajos Múzeumból, a Jász Múzeumból, a Kossuth Múzeumból, a Skanzenből, a Tragor Ignác Múzeumból, a pilisvörösvári Sváb Sarokból, valamint magánszemélyektől, szentendrei művészekről kölcsönzött tárgyak, továbbá a Néprajzi Múzeum és az MTI fotóinak felhasználásával valósult meg. A múzeumunk néprajzi gyűjteményéből válogatott műtárgyak többsége most került először a nagyközönség elé.

Már a tervezéskor számítottunk a látogatók aktív közreműködésére: a felhívásunkra beérkezett, az újrahasznosítás jegyében készített tárgyak is helyet kaptak a kiállításon.

Facebook 2024. 05. 10. Ferenczy Múzeumi Centrum

[https://www.facebook.com/photo/?fbid=967742468686823&set=a.646065884187818&locale=hu\\_HU](https://www.facebook.com/photo/?fbid=967742468686823&set=a.646065884187818&locale=hu_HU)

A környezettudatos szemlélet, a takarékos életmód, az újrahasznosítás példáit az alábbi témakörök szerint rendeztük: a természet adta javak használata; semmi nem megy veszendőbe (a természet adta javak teljeskörű hasznosítása); a takarékos konyha; használjuk, ameddig lehet (a tárgyak élete az öltözködésben); szebb a foltos, mint a rongyos (házilagos és mesterember általi javítási módok); jó lesz még valamire (anyagok és tárgyak újra felhasználása); az újra felhasznált műanyag; örökölt tárgyak történetei.

A paraszti tárgyak közé témánként egy-egy „kakukktojás” – anyagában, szemléletében elütő tárgy – is bekerült, alkalmat adva a témáról való gondolkodásra, beszélgetésre. Helyet kaptak napjaink jó gyakorlatai, pozitív példák is.

Fontosnak tartottuk kitérni az alapvetően néprajzi szemléletű bemutatást, így kiállítottuk négy kortárs alkotó (Lois Viktor, Pittmann Zsófia, Pokorny Attila, Richter Sára) témáinkra reflektáló munkáit.

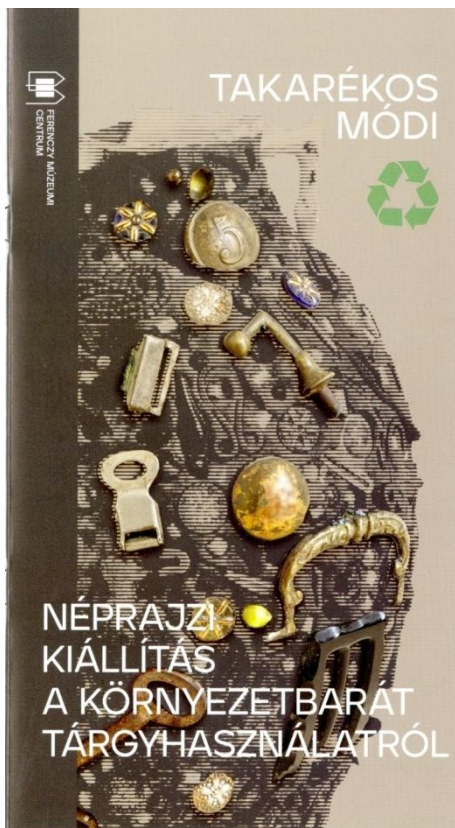
A kiállítás installációja is a takarékoság jegyében készült. A tárgyakat –a műtárgyvédelem szem előtt tartásával – viszonylag közel engedjük a látogatókhoz. A gyermekek számára újrahasznosított hokedliket helyeztünk el a „nagy” témáknak megfelelően csoportosított játékszereket, kipróbálható darabokat.

A főzés, illetve a „Jó lesz még valamire” témában született emlékeztetéseket, irodalmi műveket hangfelvételtől, két tárgytörténet filmfelvételtől ismerhettek meg a látogatók. Ezek egyike szerepelt a kiállítás beharangozójában:

Egy sámlitörténete. YouTube 2024. 06. 14. Ferenczy Múzeumi Centrum

<https://www.youtube.com/watch?v=gE1noYmmRNo>

A megnyitásra elkészült a magyar-angol nyelvű ismertető prospektus.





## KAPCSOLÓDÓ PROGRAMOK

2024. június 21.

A kiállítást megnyitja dr. Sári Zsolt, a Szabadtéri Néprajzi Múzeum főigazgató-helyettese

2024. június 22.

Kuratori tárlatvezetés a Múzeumok éjszakáján.

Játékok újragondolva (gombfoci, zúgattyú, fonaljátékok). Takarékos módi a konyhában.

2024. augusztus 31.

Újra hasznos ötletek a gardróbban és a konyhában. Újra játszás. Öltöztessünk madárijesztőt!

2024. szeptember 5.

Szenior csütörtök, kuratori tárlatvezetés.

2024. szeptember 15.

Családi délelőtt. Sz. Tóth Judit néprajzkutató és Pacsika Rudolf képzőművész közös tárlatvezetése. Újrahasznosított alkotás egy kiállított tárgy inspirációja nyomán, családoknak.

2024. szeptember 28.

Múzeumi mesék.

Kovács – Önismereti foglalkozás felnőtteknek. 2024. 09. 28.

<https://ikon.hu/cal/20860>

2024. október 5.

Finisszázs tárlatvezetéssel. Fenntartható divat: Kapocs, a közösségi ruhatér.

Ékszerkészítés törött porcelánból.



Pacsika Rudolf szubjektív tárlatvezetése



Sz. Tóth Judit kurátori tárlatvezetése



Második osztályosok a kiállításban

A kiállítás szakmai, gyűjteménygyarapítási hozadéka: interjúk készültek a takarékos életmódról, a városba került generációk örökölt mentalitásáról. Napjainkban is hasznosítható ismereteket, jó gyakorlatokat rögzítettünk és közvetíthettünk a látogatóknak. Adatokat gyűjtöttünk újrahasznosított tárgytypusokról. Néhány vendég adatközlőnk lett, másoktól tárgyak, felajánlások érkeztek.

A kiállítás célja volt a figyelemfelhívás, a példamutató szemléletformálás. Tapasztalatunk szerint minden korosztály pozitívan kapcsolódott a témához. A felnőtt látogatók számára többnyire ismerős, olykor nosztalgikus volt a bemutatott tárgykultúra, követendő a kiállítás által képviselt szemlélet. Az oktatásban résztvevők számára a takarékoság, az újrahasznosítás témája nem ismeretlen, a gyerekek a családokban és az intézményekben egyaránt jelen lévő pozitív gyakorlatokról számoltak be.

A diákok többsége foglalkozások keretében vett részt a kiállításon. Az óvodás és általános iskolás korúak számára is jól megfogalmazható üzenetet közvetítő tárllathoz alkotással, kreatív feladattal egybekötött múzeumpedagógia foglalkozások kapcsolódtak. Az óvodás és alsó tagozatos korosztálynak mesés keretbe foglaltuk a kiállítási tárgyak inspirálta történetet, és természetből (kukoricaszemekből) készítettünk képet. Az általános iskolások Sz. Tóth Judit kurátor vezetésével ismerhették meg a kiállítást. Ezt követően a látottak feldolgozása egy karakterépítő játék volt, ahol használt ruhákból próbababákat öltöztettek a felső tagozatos diákok.

A családi délelőttön közös vezetést tartott Sz. Tóth Judit kurátor Pacsika Rudolf szentendrei képzőművésszel, majd az újrahasznosítás jegyében egy multifunkciós tárgy, ún. "túlélő kártya" elkészítésére nyílt lehetősége a résztvevőknek.

A látogatóktól pozitív visszajelzések, a pedagógusoktól újabb bejelentkezések érkeztek, sajnos a nyitva tartás meghosszabbítására nem volt lehetőség. Elkészült azonban a 3D felvétel, a Takarékos módi c. kiállítás virtuális formában hamarosan elérhető lesz az FMC honlapján.

A látogatók száma: 1907 fő  
ebből diák: 466 fő

A kiállítás a közösségi médiában jelentős figyelmet kapott, különösen a tárgyak gyűjtésében, keresésében részt vevő közösségek révén.

## MÉDIA MEGJELENÉSEK

TV Szentendre 2024. 05. 29.

<https://www.szentendre.media.hu/tv-szentendre/videok/testor/testor-sz-toth-judit-tv-szentendre-2024-05-29>

Magyar Múzeumok

<https://magyarmuzeumok.hu/cikk/34-jo-lesz-meg-valamire-34-takarekos-modi-cimmel-nyilik-uj-neprajzi-kiallitas-szentendren>

Facebook 2024. 06. 27, YouTube 2024. 06. 28. Ferenczy Múzeumi Centrum

Takarékos módi. Néprajzi kiállítás a környezetbarát tárgyhasználatról

<https://www.facebook.com/watch/?v=392981357100882>

Klasszik Rádió 2024. 06. 28.

<https://klasszikradio.hu/podcast2/jo-lesz-meg-valamire-takarekos-modi-kiallitas-es-szabadyildiko-furolamuvesz-a-penteki-nyitanyban/>

TV Szentendre 2024. 07. 05. A kiállítás megnyitója

<https://www.szentendre.media.hu/videok/muveszvaros/muveszvaros-tv-szentendre-2024-07-05>

Klasszik Rádió 2024. 07. 11. Klasszik Nyitány

<https://open.spotify.com/episode/2OFL4i1WMpyjv8LbMQcoGb>

Irodalmi Jelen 2024. 07. 12. Mire tanít a múlt?

<https://www.irodalmijelen.hu/2024-jul-12-1141/mire-tanit-mult>

Magyar Katolikus Rádió 2024. 07. 20. Iránytű

<https://www.katolikusradio.hu/archivum.php?firstaudioid=10&mev=2024&mho=07&mnap=20&mora=10&mperc=04>

Magyar Krónika 2024. 08. 09.

<https://kronika.hu/cikk/ki-ne-dobd-meg-jo-lesz-valamire-ilyen-volt-a-paraszti-zero-waste-kiallitasajanlo/>

Kossuth Rádió 2024. 08.12. Felfedező a környezetről

[https://mediaklikk.hu/radio-lejatszo-kossuth/?date=2024-08-12\\_14-32-11&enddate=2024-08-12\\_15-10-01&ch=mr1](https://mediaklikk.hu/radio-lejatszo-kossuth/?date=2024-08-12_14-32-11&enddate=2024-08-12_15-10-01&ch=mr1)

M5 Kritika, 2024. 08. 22.

<https://mediaklikk.hu/video/kritika-2024-08-22-i-adas/>





